

Klimatické změny: budoucnost si musíme zasadit sami.

Ing. Jaroslav Šíma (www.muzeumsemene.cz)

Zvykli jsme si, že hodnotu má jen to, co se dá vyčíslit a ocenit. Stejný trend sledujeme i při řešení současné aktuální otázky globálních klimatických změn. Drahé odborné studie s exaktními daty nás zahrnují přesnými informacemi s alarmistickými či pesimistickými nebo také vágními závěry. Otázkou je, komu jsou tyto studie určeny, mají vůbec nějaký faktický význam, řídí se jimi někdo? Má smysl za ně utrácet peníze? Odborníci nad nimi možná uznale pokývou hlavou či zamítavě zavrtí, běžného člověka nezajímají. Pro politiky, kteří by něco změnit mohli, je však práce s fakty zatěžující, nezátížení informacemi mnohem snáze rozhodují.

Místo precizních teoretických prací si však můžeme všimnout věcí kolem sebe. Na základě empirického poznání si můžeme sami udělat úsudek o tom, jak přírodní procesy fungují, jaké jsou mezi nimi souvislosti. A podle toho se můžeme rozhodovat. Proč ne. Cožpak to v závažných životních rozhodnutích nečiníme stejně? Cožpak si vybíráme životního partnera podle nějaké odborné studie? Zcela zjevně zde používáme empirické poznání a intuici. Pokud tuto metodu použijeme i při řešení klimatické krize, bude možná snazší najít řešení, na kterém se všichni shodneme. Vezměme si k ruce základní přírodní empirické zákony.

1. zákon: "ROSTLINY ROSTOU VŠUDE, KDE TO JDE"

Proč to ta příroda dělá, proč vytvořila nepřebernou škálu rostlinných druhů a dala jim schopnost přežít téměř všude? Víme, že planeta v současném dlouhém období funguje v kyslíkatém režimu. To mají na svědomí rostliny. Svojí schopností fotosyntézy zapracovávají energii slunečního záření do organické sloučeniny, cukru, a při tom zpracovávají kysličník uhličitý a produkují kyslík. Jednoduché a jasné. Aby ten systém fungoval, musí být rostlin hodně, proto rostou všude. Nyní však jen tam, kde jim to člověk dovolí. A to je, jak se zdá, málo.

2. zákon: "PŮDA NENÍ NIKDY HOLÁ"

To je jinými slovy řečeno totéž, avšak s důrazem na problematiku půdy. Bez půdy nerostou rostliny, bez rostlin nevznikne půda. Rostliny dodávají do půdy primární organickou hmotu, kterou půdní organismy zpracují natolik, až vznikne humus. Ten je nezbytný pro zajištění půdní úrodnosti a hospodaření s vodou. Při rozkladu organické hmoty resp. v ní obsažených sacharidů, se do ovzduší uvolňuje kysličník uhličitý a spotřebovává se kyslík, tím se kruh uzavírá. Vlastně ne, uzavírá se až tím, že bez půdy se nejsme schopni uživit. Stále je to zatím základní prostředek, který nám zajišťuje potravu. Ta nehezka špinavá hlína, po které šlapeme a mnozí se jí nechtějí ani dotknout, nám poskytuje vše, po čem bažíme, ať je to suchý rohlík, kousek od cukráře nebo biftek. Zdravá úrodná půda by pro nás měla být cennější než peníze či nafta.

3. zákon "NAD SUCHÝM POLEM NEPRŠÍ"

Rostliny mají další úžasnou schopnost coby velice výkonný klimatizační aparát. Pracují s jedinečným klimatizačním médiem, kterým je voda. Ta do sebe při odpaření pojme velké množství energie a při kondenzaci ji zase uvolní. Díky tomu se v horkém letním dni cítíme lépe pod stromem než pod slunečníkem. Rostliny velice účinně regulují teplotu svého okolí, potřebují k tomu jediné: musí mít k

dispozici vody. Vodu jim dodává půda, která musí být dobré kondici. Díky rostlinám se voda drží v jejich blízkosti. Uzavírá se další kruh souvislostí.

4. zákon: "ČÍM VÍCE SLUNÍČKO SVÍTÍ, TÍM VĚTŠÍ JE HORKO"

Existují i jevy, které ovlivnit nemůžeme. Tím je jednoznačně intenzita slunečního záření. Tu ovlivnit nedokážeme a musíme se s tím smířit.

ZÁVĚR: "BEZ ROSTLIN TO NEJDE"

Jak rozsáhlé plochy vegetace jsou schopny udržet systém v chodu či naopak, kolik vegetace můžeme postrádat a zlikvidovat, aniž by se systém zhroutil? Obáváme se, že to nikdo nedokáže vyčíslit, ani ty nejdokonalejší simulační či prognostické programy. Pokud věříme moudrosti přírody, tak přijmeme přesvědčení, že ROSTLIN NENÍ NIKDY DOST.

I kdybychom sebevíc chtěli, nikdy jich při nezbytnosti zajišťování vlastních potřeb nebudeme schopni pěstovat nebo nechat růst tolik, kolik by jich pěstovala sama příroda. Takže si můžeme být jistí, že planetu zelení nikdy nepředávujeme. Musíme jen rostliny pěstovat nebo nechat růst všude, kde to jde a není rozhodující, jakou mají podobu. Ať to jsou trávníky, květinové záhony, stromy, plodiny na polích, lesy či truhlíky za oknem, všechny rostliny (i plevel) fungují stejně a pracují pro nás. Udržují v chodu nám vyhovující životní prostředí. Takže možným klíčem k řešení klimatických změn je dostatek vegetace. Ve městech její význam cítíme bezprostředně, ale větší význam vzhledem ke své ploše má zeleň za humny, v okolní krajině. Tam jsou to lesy a roztroušená zeleň, které snad současnou suchou krizí přežijí a budou růst a plnit svou funkci dál. Ale velké rezervy jsou na polích, které jsou často dlouhou dobu bez vegetace, holá půda i celá krajina se přehřívá, ztrácí vodu a hyne. Takže je šance tomu pomoci, je to v naší moci. Řešení je možná jednodušší a levnější než jsme si mysleli. Obvyčejné zelené kytky nebo chcete-li vědecky, klimatická zeleň. Budoucnost si musíme ale zasadit sami.